

Vetenskapen i Samhället

– resultat från SOM-undersökningen 2011

VA-rapport 2012:6

FÖRORD

Vetenskap & Allmänhet, VA, arbetar för att öka intresset och engagemanget för kunskap. Föreningen vill åstadkomma fler samtal om forskning med utgångspunkt i frågor som berör människor. För att undersöka attityderna till kunskap, vetenskap och forskning gör VA studier av hur allmänheten och olika grupper i samhället ser på dessa områden och undersöker också forskares inställning till dialog och samverkan med omvärlden.

I projektet *Vetenskapen i Samhället* studerar VA och SOM-institutet vid Göteborgs universitet sedan 2002 opinionen i Sverige på det vetenskapliga området. Sedan 2011 medverkar också Göteborgs universitet, Lunds universitet och Uppsala universitet i projektet. Företrädare för dessa lärosäten, liksom VAs referensgrupp för opinionsundersökningar under ledning av Björn Fjæstad, medverkar vid utformningen av frågorna. Samarbetsprojektet leds vid SOM-institutet av professor Henrik Oscarsson, tillsammans med professor emeritus Sören Holmberg och professor emeritus Lennart Weibull.

3 000 enkäter gick hösten 2011 till ett riksrepresentativt urval av den svenska befolkningen. Svaren har bearbetats och analyserats under 2012. I denna skrift, *Vetenskapen i Samhället – resultat från SOM-undersökningen 2011*, VA-rapport 2012:6, presenteras resultaten. Analysen har gjorts av Dr Josefine Sternvik, Göteborgs universitet, och de tidigare VA-medarbetarna Dr Heidi Armbruster-Domeyer och Dr Karin Hermansson.

Undersökningen har genomförts med stöd av Riksbankens Jubileumsfond samt Göteborgs universitet, Lunds universitet och Uppsala universitet. Rapporten får gärna citeras med angivande av VA som källa. Denna och övriga studier kan också hämtas från www.v-a.se.

Vi hoppas att undersökningen ska bidra till att stärka intresset för vetenskapens roll i samhället, till fler samtal om forskningens möjligheter och konsekvenser liksom nya idéer till insatser för att stärka dialogen mellan allmänhet och forskare.

Vetenskap & Allmänhet i december 2012

Cissi Billgren Askwall
Generalsekreterare

med stöd från

Riksbankens
Jubileumsfond

Innehåll

1. Vetenskapen i Samhället 2011	6
Inledning	7
Förtroendet för universitet och högskolor	7
Förtroendet för forskare	8
Faktorer som påverkar förtroendet för forskning och forskare	8
Prioritering av forskningsområden	9
Om undersökningen	11
Referenser	11
2. Tabellbilaga	12

I.

Vetenskapen i Samhället 2011

Under den tid som Vetenskap & Allmänhet, VA och SOM-institutet undersökt svenskarnas syn på forskning och forskare har förtroendet gått upp och ned mellan åren. I den senaste mätningen, som gjordes hösten 2011, sjönk förtroendet för såväl forskare som för universitet och högskolor något jämfört med året innan. Sett över hela tidsperioden 2002–2011 är nivåerna dock påtagligt stabila.

INLEDNING

Sedan 2002 har VA och SOM-institutet gjort årliga mätningar av förtroendet för forskare och forskning liksom av viljan att satsa på olika forskningsområden. Hitills har resultaten – ur forskarsamhällets synvinkel – varit övervägande positiva på de flesta områden. Lärosätena och forskningen har en stark förtroendebas i Sverige och värderas högt av allmänheten. Men en svagt nedåtgående trend över tid har kunnat avläsas i flera av indikatorerna. Det framgår av en analys av resultaten i SOM-undersökningarna 2002–2010 som sammanställdes till tioårsjubileet av VAs

och SOM-institutets samarbete, se *Vetenskapen i samhället under ett decennium*, VA-rapport 2012:2

Till tioårsjubileet av VAs och SOM-institutets samarbete sammanställdes en analys av mätningarna 2002–2010, *Vetenskapen i Samhället under ett decennium*. Några förklaringar till den sjunkande trenden för forskningsförtroendet föreslås i rapporten *Slitsamt förvärvat, snabbt fördärvat* (VA-rapport 2011:1).

Här presenteras resultaten från 2011 års mätning. Undersökningen är gjord inom ramen för ett samarbete mellan Vetenskap & Allmänhet, Göteborgs universitet, Lunds universitet, Uppsala universitet och SOM-institutet. Den utförs genom en postal enkät till 3 000 svenskar. En kortfattad metodbeskrivning ges i rapportens sista avsnitt.

FÖRTROENDET FÖR UNIVERSITET OCH HÖGSKOLOR

Frågan om förtroendet för universitet och högskolor har ställts i SOM-undersökningen sedan 1997. Resultaten visar

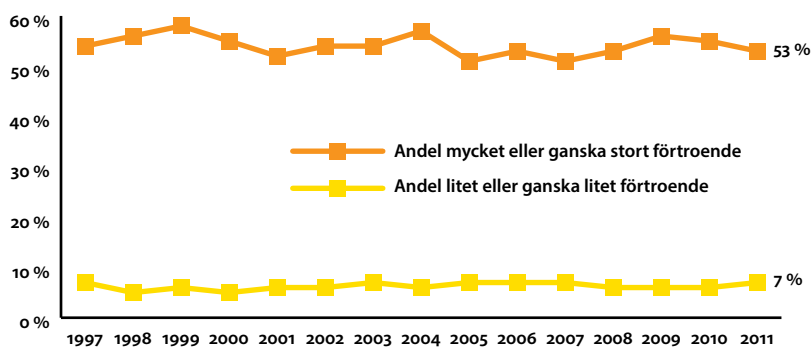
att svenskarna har ett högt förtroende för sina lärosäten. Universitet och högskolor brukar hamna i toppen av listan över förtroende för institutioner i Sverige. Förtroendet har legat relativt stabilt med lägsta noteringar på 51 procent med mycket eller ganska stort förtroende år 2005 och 2007, och högsta förtroendepoängering på 58 procent år 1999.

Andelen svarande med ett mycket eller ganska stort förtroende för universitet minskade 2011 till 53 procent från 55 procent år 2010, se Figur 1. Samtidigt ökade andelen med ganska eller mycket litet förtroende med en procentenhet till 7 procent.

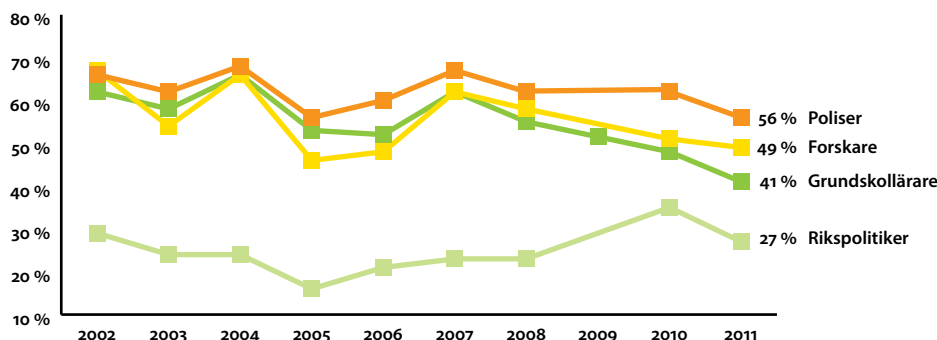
Båda sidor har alltså närmat sig varandra vilket gör att den så kallade förtroendebalansen (andelen mycket + ganska stort förtroende minus andelen mycket + ganska litet förtroende) minskar något. Den ligger nu på +46 jämfört med +49 år 2010. Värt att notera är att förtroendet för de flesta av de undersökta samhällsinstitutionerna gått ned 2011 jämfört med valåret 2010, då förtroendesiffrorna generellt gick upp.

Figur 1. Förtroende för universitet och högskolor 1997–2011

Frågan lyder: *Allmänt sett, hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?*

Figur 2. Förtroende för yrkesgrupper 2002–2011
(andel mycket och ganska stort förtroende).

Förtroendebalansen för de tjugotvå institutioner som mäts i SOM-undersökningen rankas på en förtroendelista. Listans ranking av samhällsinstitutioner har inte uppvisat några dramatiska förändringar de senaste åren, och lärosätena hör till den grupp som har ett starkt positivt förtroendebalansmått. I årets lista hamnar universitet och högskolor på tredje plats efter sjukvården och polisen. Långt ner på förtroenderankingen återfinns exempelvis dagspressen, de politiska partierna och EU-kommissionen (se *I framtidens skugga*, 2012, sid. 130).

Förtroende för universitet och högskolor är något annat än förtroende för forskare. De flesta som får frågan om förtroende för lärosäten tänker troligen mer på dem som utbildningsanstalter än som forskningsinstitutioner. Men i undersökningarna ställer vi också frågor specifikt om forskare och forskning.

FÖRTROENDET FÖR FORSKARE

Förtroendet för forskare har varierat mycket mer under åren än förtroendet för universitet och högskolor, se Figur 2. Den högsta noteringen, 67 procent med stort eller ganska stort förtroende, är

från 2002 när mätningarna började, och den lägsta nivån, 48 procent, noterades år 2005. År 2010 var siffran 51 procent.

I mätningen 2011 är andelen svarande med mycket eller ganska stort förtroende för forskare 49 procent. Jämfört med första gången frågan ställdes har förtroendet alltså minskat med 18 procentenheter, och är nu i nivå med bottennoteringen år 2005.

Den lägre andelen med stort förtroende för forskare innebär inte att andelen med lågt förtroende eller varken stort eller litet förtroende har ökat. I stället är gruppen som svarat ”ingen uppfattning” större vid de tillfällen då förtroendesiffrorna varit lägre, se Figur 3.

Samtliga yrkesgrupper som finns med i undersökningen 2011 har tappat i förtroende jämfört med 2010. Den inbördes ordningen är stabil och i analogi med förtroendelistan över institutioner – dvs. forskare åtnjuter högt förtroende i jämförelse med andra yrkesgrupper. Bland de nio yrkesgrupper som finns med i undersökningen 2011 kommer forskare på tredje plats efter läkare, 69 procent, och poliser, 56 procent. De yrken som människor har lägst förtroende för är ekonomer, 24 procent, och journalister, 21 procent.

FAKTORER SOM PÅVERKAR FÖRTROENDET FÖR FORSKNING OCH FORSKARE

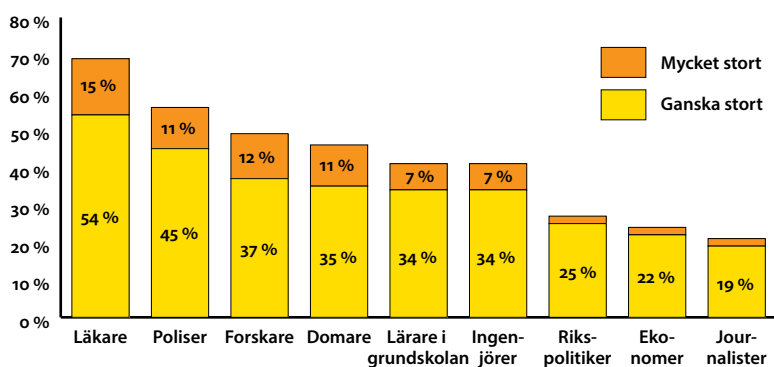
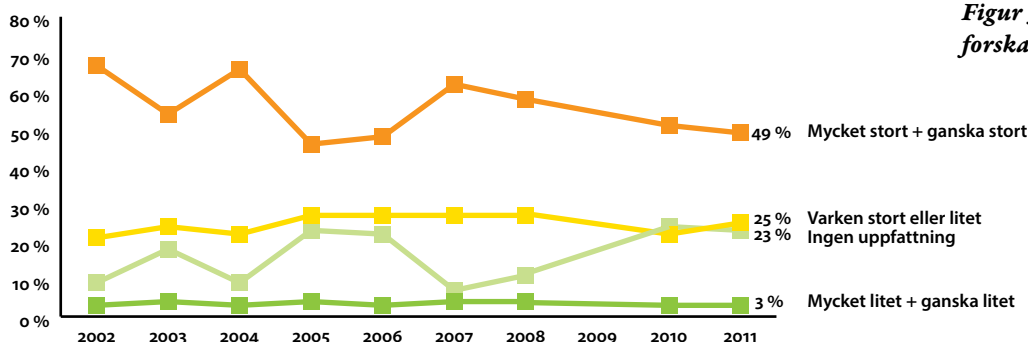
Det finns stora skillnader mellan olika gruppers förtroende för forskare och forskning. Utbildningsnivån har störst betydelse. Ju högre utbildning, desto större förtroende för forskning. Yngre, 16-29 år, har högre förtroende än äldre, från 50 år och uppåt.

Ett stort politiskt intresse sammanfaller också med ett högt förtroende för universitet och forskare. Ser man till partitillhörighet har Folkpartiets väljare högst förtroende för forskare medan Sverigedemokraternas sympatisörer har det lägsta. Närheten till en storstad har också betydelse. Boende i Stockholm/Göteborg/Malmö har högst förtroende för universitet och forskare.

En del av de sistnämnda skillnaderna kan förklaras med utbildningsnivå. De med stort politiskt intresse har exempelvis ofta hög utbildning. Folkpartiets väljare har i tidigare undersökningar visat sig vara relativt högt utbildade, men partiet har också starkt betonat vikten av forskning och utbildning – vilket man får förmoda lockar dem som är intresserade av dessa frågor.

Att vara berörd av ett område – eller ha

en närhet till det genom exempelvis egen utbildning eller vardagliga kontakter – är en faktor som visats vara viktig i tidigare analyser av förtroende (se exempelvis *Kunskap i en klass för sig?* VA-rapport 2010:2 och *Vetenskapen i samhället – resultat från SOM-undersökningen 2010*, VA-rapport 2011:3 samt Lennart Weibull 2012).

PRIORITERING AV FORSKNINGSMRÅDEN

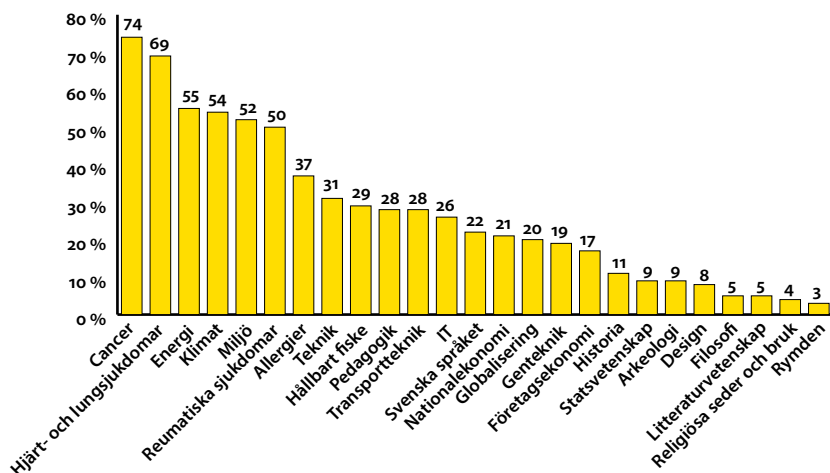
VAs tidigare undersökningar har visat att människors förtroende för forskning

hänger samman med viljan och intresset för att Sverige forskningsatsar inom olika områden. Frågan som ställts handlar om hur viktigt man bedömer det är att Sverige satsar på spetsforskning inom olika vetenskapsområden. Det är rimligt att anta att de som tycker det är mycket viktigt att Sverige forskningsatsar, också är mer positiva till att medel avsätts för forskning jämfört med dem som inte anser att forskningsatsningar är så angelägna.

Frågan om vikten av att satsa på spetsforskning har ställts angående tjugofem olika vetenskapsområden sedan 2002.

Undersökningen år 2011 omfattar nio områden. Resultaten redovisas i Figur 5. Till vänster återfinns de vetenskapsområden som flest svarande anser bör prioriteras och till höger områdena med minst stöd.

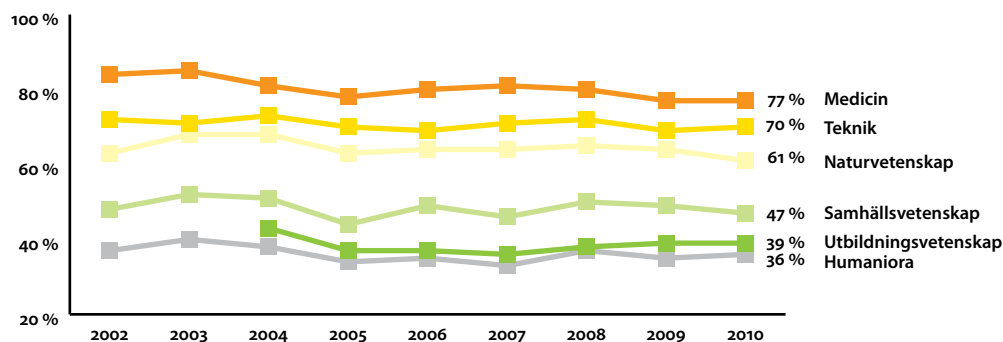
De forskningsfält som prioriteras allra högst är de medicinska: Cancer och hjärt- och lungsjukdomar. Det är forskningsområden som människor i hög grad själva berörs av. Sedan följer ofta uppmärksammade och debatterade ämnen som energi, klimat och miljö. I den högra delen av figuren, alltså områden med lägre prioritering, finner vi mestadels

Figur 5. Uppfattning om prioritering av forskningsområden i Sverige 2011.

Andel som svarar "mycket viktigt" på svars-skalan: Mycket viktigt, ganska viktigt, inte särskilt viktigt, inte alls viktigt, ingen uppfattning. Se även tabell 3a i bilagan.

Figur 6. Förtroende för forskning inom olika områden 2002–2010 (andel mycket eller ganska stort förtroende)
Frågan lyder: Allmänt sett, hur stort förtroende har du för den forskning som bedrivs i Sverige inom följande områden?

samhällsvetenskapliga och humanistiska forskningsområden – med ett tydligt undantag: Rymden, som i den senaste mätningen hamnar längst ner på listan.

Mönstret påminner om det för förtroende för forskningsdiscipliner, se Figur 6. Förtroendet för medicin ligger i topp, medan humaniora hamnar i botten.

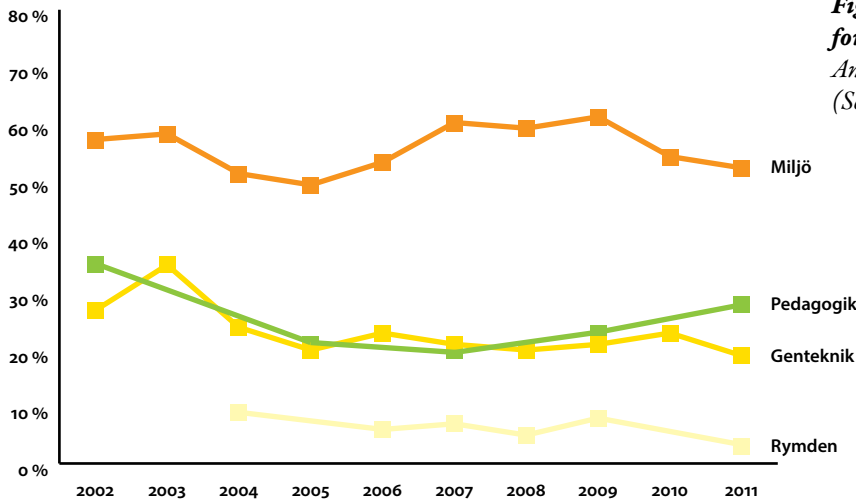
De flesta av de redovisade områdena har förekommit i undersökningen flera

gångar. Därför går det att följa förändringar över tid. I Figur 7 redovisas utvecklingen för några av forskningsfälten. Resultat för alla områden som mätts i undersökningen finns redovisade i Tabell 3a.

För de flesta av områdena går det att urskilja en nedåtgående trend, med ett par undantag. Stödet för forskning om hjärt- och lungsjukdomar har ökat med två procentenheter sedan förra mätning-

en 2007. Andelen som tycker att det är mycket viktigt att satsa på forskning om pedagogik har ökat fem procentenheter sedan 2009. Forskning om religiösa seder och bruk ligger kvar på 4 procent.

Anmärkningsvärt är att viljan att satsa på forskning om teknik har minskat 14 procentenheter sedan den tidigare mätningen 2003. Rymden tappar fem procentenheter i stöd sedan mätningen 2009.

Figur 7. Uppfattning om prioritering av forskningsområden i Sverige 2002–2010.
Andel som svarar ”mycket viktigt”.
(Se även tabell 3a i bilagan).

OM UNDERSÖKNINGEN

Undersökningen görs i samarbete med SOM-institutet vid Göteborgs universitet inom ramen för Riks-SOM, en nationell undersökning som SOM-institutet genomfört sedan 1986. Data samlas in genom tre parallella postenkäter riktade till ett riksrepresentativt urval av den svenska befolkningen mellan 16 och 85 år. Varje enkät skickas ut till 3 000 personer.

De frågor som ovan redovisas ingick 2011 i enkäten Riks-3. Fältarbetet startade den 16 september 2011 och avslutades formellt den 13 februari 2012. Totalt svarade 1 592 personer på Riks-3-enkäten. Med hänsyn tagen till det naturliga bortfallet, dvs. de som av olika skäl inte kan svara, motsvarar det en nettosvarsfrekvens om 57 procent. Det vanligaste skälet som uppges av dem som väljer att inte svara är tidsbrist. De svarande i Riks-SOM

avspeglar trots bortfallet tämligen väl befolkningen som helhet.

En ingående metodbeskrivning samt analyser av bortfall och representativitet återfinns i kapitlet *Metodredovisning* i boken *I framtidens skugga*, sid 575.

Samarbetsprojektet leds vid SOM-institutet av professor Henrik Oscarsson, tillsammans med professor emeritus Sören Holmberg och professor emeritus Lennart Weibull. Ytterligare information om undersökningen finns på SOM-institutets hemsida <http://www.som.gu.se>

REFERENSER

I framtidens skugga, SOM-rapport 56, red Annika Bergström, Lennart Weibull och Henrik Oscarsson, 2012. Bokens alla delar finns att ladda ned på <http://www.som.gu.se/publicerat/Böcker/56-i-framtidens-skugga--2012-/>

Kunskap i en klass för sig, VA-rapport 2010:2

Samhällsförtroende, presentation SOM-seminariet april 2012, Lennart Weibull 2012 (finns att ladda ner som pdf från SOM-institutets webbplats)

Slitsamt förvärvat och snabbt fördärvat? – en studie av förtroendet för forskare, VA-rapport 2011:1

Vetenskapen i Samhället – resultat från SOM-undersökningen 2010, VA-rapport 2011:3

Vetenskapen i Samhället under ett decennium, VA-rapport 2012:2

2.

Tabellbilaga

TABELL 1A: FÖRTROENDE FÖR UNIVERSITET/HÖGSKOLOR, EFTER DEMOGRAFI OCH UTBILDNING, 2011 (PROCENT)

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Summa procent	Antal svar
Samtliga	8	45	40	5	2	100	4478
Kön							
Kvinna	8	46	41	4	1	100	2371
Man	9	43	40	6	2	100	2107
Ålder							
16–19 år	21	45	29	4	1	100	219
20–29 år	17	49	28	4	2	100	476
30–39 år	8	53	35	3	1	100	646
40–49 år	7	46	41	5	1	100	761
50–64 år	5	42	44	7	2	100	1242
65– år	7	39	46	6	2	100	1134
Boendeplats							
Ren landsbygd	6	41	46	5	2	100	650
Mindre tätort	6	42	43	6	3	100	853
Stad/större tätort	9	46	38	5	1	100	2083
Sthlm, Gbg, Malmö	12	47	35	5	1	100	708
Utbildning¹							
Låg	6	31	51	8	3	100	785
Medellåg	6	42	45	5	2	100	1353
Medelhög	9	48	37	5	1	100	948
Hög	12	54	30	4	0*	100	1175
Utbildningens inriktning							
Ekonomi/handel/adm	7	44	43	5	1	100	662
Estetisk/design/hantverk/konst/hum/kultur/media/journalistik/reklam	11	56	28	3	2	100	317
Hälso-/sjukvård	7	44	43	4	2	100	533
Teknik/byggtekn/industri/transp/natvet/mat/data	9	44	39	6	2	100	1099
Pedagogik	8	50	38	3	1	100	344
Samhällsv/juridik/soc arb/omsorg/psykologi	11	52	32	4	1	100	407

Kommentar: Svartalternativen framgår av tabellens redovisning. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive enkätfråga. * Det finns respondenter i denna kategori som dock inte syns vid avrundning till närmaste heltal.

Noter: ¹ 'Låg' motsvarar max grundskola eller motsvarande; 'Medellåg' motsvarar studier vid/examen från gymnasium/folkhögskola eller motsvarande; 'Medelhög' motsvarar eftergymnasial utbildning utan högskole-/universitetsexamen; 'Hög' motsvarar examen från högskola/universitet.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 1B: FÖRTROENDE FÖR UNIVERSITET/HÖGSKOLOR, EFTER POLITISKT INTRESSE OCH POLITISK ORIENTERING, 2011 (PROCENT)

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Summa procent	Antal svar
Samtliga	8	45	40	5	2	100	4478
Politiskt intresse							
Mycket intresserad	15	50	30	4	1	100	523
Ganska intresserad	8	46	40	5	1	100	1951
Inte intresserad ²	7	41	43	6	3	100	1951
Partisynpati							
V	8	50	34	6	2	100	228
S	8	41	44	6	1	100	1162
MP	9	52	34	4	1	100	493
C	12	42	40	4	2	100	184
FP	14	53	28	4	1	100	285
KD	4	48	41	4	3	100	122
M	9	47	39	4	1	100	1412
SD	5	29	51	10	5	100	220
Annat parti ¹	10	40	38	6	6	100	63

Noter: ¹ Observera det begränsade antalet svarspersoner.

² Avser svarsalternativen 'Inte särskilt intresserad' eller 'Inte alls intresserad' samt svarsbortfall på frågan.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

**TABELL 2A: FÖRTROENDE FÖR FORSKARE 2002–2011
(PROCENT)**

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent
2002	18	49	21	2	1	9	100
2003	14	40	24	3	1	18	100
2004	17	49	22	3	0	9	100
2005	9	37	27	3	1	23	100
2006	10	38	27	2	1	22	100
2007	16	46	27	3	1	7	100
2008	13	45	27	3	1	11	100
2009 ¹							
2010	12	39	22	2	1	24	100
2011	12	37	25	2	1	23	100

Kommentar: Frågan lyder: 'Allmänt sett, hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?' Svartalternativen är 'Mycket stort förtroende'; 'Ganska stort förtroende'; 'Varken stort eller litet förtroende'; 'Ganska litet förtroende'; 'Mycket litet förtroende' respektive 'Ingen uppfattning'. Procentandelarna baseras på de som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning). Svartsbortfallet varierar 2011 mellan 2 och 3 procent.

Noter: ¹ Frågan ställdes ej 2009.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen.

TABELL 2B: FÖRTROENDET FÖR FORSKARE 2011, EFTER DEMOGRAFI OCH UTBILDNING (PROCENT)

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svar
Samtliga	12	37	25	2	1	23	100	1527
Kön								
Kvinna	12	37	23	2	1	25	100	808
Man	11	37	27	3	2	20	100	719
Ålder								
16–19 år ¹	14	31	34	3	0	18	100	71
20–29 år	18	39	20	5	1	17	100	159
30–39 år	15	45	20	4	1	15	100	208
40–49 år	12	42	26	1	1	19	100	247
50–64 år	9	37	29	2	2	21	100	433
65– år	9	32	22	1	1	35	100	409
Boendeplats								
Ren landsbygd	8	34	28	5	2	23	100	232
Mindre tätort	9	38	26	1	2	24	100	292
Stad/större tätort	11	38	25	2	1	23	100	693
Sthlm, Gbg, Malmö	18	39	19	3	3	18	100	249
Utbildning²								
Låg	8	23	29	3	2	36	100	273
Medellåg	10	35	36	3	1	26	100	432
Medelhög	12	39	24	2	2	21	100	328
Hög	16	49	21	2	1	11	100	420
Utbildningens inriktning								
Ekonomi/handel/adm	10	37	26	3	1	23	100	222
Estetisk/design/hantverk/konst/hum/kultur/media/journalistik/reklam	20	44	19	3	2	12	100	107
Hälsa-/sjukvård	11	33	24	3	2	27	100	172
Teknik/byggtekn/industri/transp/natvet/mat/data	12	38	26	2	1	21	100	397
Pedagogik	14	45	25	2	2	12	100	122
Samhällsv/juridik/soc arb/omsorg/psykologi	11	47	22	3	1	16	100	137

Kommentar: Se kommentar till tabell 2a.

Noter: ¹ Observera det begränsade antalet svarspersoner i vissa grupper.

² 'Låg' motsvarar max grundskola eller motsvarande; 'Medellåg' motsvarar studier vid/examen från gymnasium/folkhögskola eller motsvarande; 'Medelhög' motsvarar eftergymnasial utbildning utan högskole-/universitetsexamen; 'Hög' motsvarar examen från högskola/universitet.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 2C: FÖRTROENDE FÖR FORSKARE 2011, EFTER POLITISKT INTRESSE OCH POLITISK ORIENTERING (PROCENT)

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svar
Samtliga	12	37	25	2	1	23	100	1527
Politiskt intresse								
Mycket intresserad	21	40	21	1	1	16	100	193
Ganska intresserad	13	41	22	3	1	20	100	660
Inte intresserad ²	8	33	28	2	1	28	100	640
Partisynpati								
V ¹	10	50	20	3	4	13	100	96
S	8	33	27	2	1	29	100	403
MP	13	41	21	3	2	20	100	169
C ¹	10	44	22	0	0	24	100	59
FP ¹	17	44	23	0	1	15	100	92
KD ¹	9	48	24	2	0	17	100	42
M	14	40	24	1	1	20	100	456
SD ¹	17	21	33	4	1	23	100	70
Annat parti ¹	5	52	19	5	0	19	100	21

Noter: ¹ Observera det begränsade antalet svarpersoner.

² Avser svarsalternativen 'Inte särskilt intresserad' och 'Inte alls intresserad' samt svarsbortfall på frågan.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 2D: FÖRTROENDE FÖR PÅ VILKET SÄTT OLIKA YRKESGRUPPER SKÖTER SITT ARBETE 2011 (PROCENT)

	Mycket stort	Ganska stort	Varken eller	Ganska litet	Mycket litet	Ingen uppfattning	Summa procent	Antal svar
Rikspolitiker	2	25	38	18	8	9	100	1539
Ekonomer	2	22	39	15	6	15	100	1532
Ingenjörer	7	34	32	2	1	24	100	1521
Läkare	15	54	21	5	1	4	100	1545
Poliser	11	45	27	8	4	5	100	1538
Domare	11	35	28	6	3	17	100	1521
Forskare	12	37	25	2	1	23	100	1527
Journalister	2	19	39	18	11	11	100	1533
Lärare i grundskolan	7	34	31	8	2	18	100	1530

Kommentar: Se vidare kommentar till tabell 2b.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 3A: UPPFATTNING OM PRIORITERING AV FORSKNINGSSOMRÅDEN I SVERIGE 2002–2011 (PROCENT)

Område	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt	Ingen uppfattning	Summa procent
Cancer						
2002	78	17	3	0	2	100
2003	81	15	2	0	2	100
2006	79	17	2	0	2	100
2008	79	17	2	0	2	100
2009	73	20	3	0	4	100
2010	74	19	3	0	4	100
Hjärt-/lungsjukdomar						
2007	67	25	4	0	4	100
2011	69	25	2	1	3	100
Miljö						
2002	57	34	5	0	4	100
2003	58	32	6	1	3	100
2004	51	37	6	1	5	100
2005	49	37	6	1	7	100
2006	53	37	7	1	2	100
2007	60	31	4	0	5	100
2008	59	33	5	1	2	100
2009	61	29	4	1	4	100
2010	54	34	5	2	5	100
2011	52	36	7	1	4	100
Reumatiska sjukdomar						
2004	59	32	4	0	5	100
2008	55	37	5	0	3	100
2010	50	36	7	1	6	100
Energi						
2002	54	35	5	1	5	100
2005	52	33	6	1	8	100
2007	56	34	4	0	6	100
2008	79	17	2	0	2	100
2010	55	32	5	0	7	100
Klimat						
2007	54	33	7	1	5	100
Teknik						
2003	47	38	8	1	6	100
2011	31	48	12	1	8	100

Område	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt	Ingen uppfattning	Summa procent
Allergier						
2005	37	42	11	1	9	100
Genteknik						
2002	27	30	26	9	8	100
2003	35	29	20	9	7	100
2004	24	34	23	8	11	100
2005	20	30	24	12	14	100
2006	23	34	27	8	8	100
2007	21	34	26	7	12	100
2008	20	36	28	7	10	100
2009	21	33	26	8	12	100
2010	23	31	24	9	13	100
2011	19	36	24	9	12	100
Pedagogik						
2002	35	44	12	2	7	100
2005	21	36	23	5	15	100
2007	20	38	24	4	14	100
2009	23	37	22	4	14	100
2011	28	38	18	4	12	100
Hållbart fiske						
2008	29	46	14	3	8	100
IT						
2002	28	44	17	2	9	100
2004	28	42	17	2	11	100
2006	21	39	27	4	9	100
2010	26	34	22	5	12	100
Transportteknik						
2002	26	45	20	1	8	100
2005	27	44	16	2	11	100
2008	28	46	18	1	7	100
2010	28	44	16	2	10	100
Nationalekonomi						
2003	26	44	19	3	8	100
2007	18	41	25	3	13	100
2009	19	44	22	3	12	100
2010	23	39	24	3	11	100
2011	21	43	17	6	13	100
Svenska språket						
2005	22	30	27	10	11	100
Globalisering						
2008	20	37	21	6	16	100
Företagsekonomi						
2005	17	40	25	5	13	100

Område	Mycket viktigt	Ganska viktigt	Inte särskilt viktigt	Inte alls viktigt	Ingen uppfattning	Summa procent
Historia						
2002	10	29	42	11	8	100
2003	13	28	35	13	11	100
2006	9	22	47	13	9	100
2009	10	24	40	14	11	100
2010	11	22	37	15	14	100
Rymden						
2004	9	25	40	14	12	100
2006	6	20	43	21	10	100
2007	7	17	39	25	12	100
2008	5	20	43	22	10	100
2009	8	18	39	24	11	100
2011	3	15	42	29	11	100
Statsvetenskap						
2006	9	32	36	9	14	100
Arkeologi						
2004	9	30	39	11	11	100
Filosofi						
2004	8	20	39	16	17	100
2008	5	16	42	21	16	100
Design						
2005	8	20	36	23	13	100
Litteraturvetenskap						
2007	6	20	40	19	15	100
2011	5	21	37	21	16	100
Religiösa seder och bruk						
2008	4	14	34	37	11	100
2011	4	14	36	32	14	100

Kommentar: Frågan lyder: 'Hur viktigt anser du det är att det i Sverige satsas på forskning på världsbästanivå inom följande områden?'. Svartalternativen framgår av tabellens redovisning. Procentandelarna baseras på dem som besvarat respektive delfråga (inkl. de utan uppfattning). Svartsbortfallet varierar 2011 mellan 2 och 3 procent.

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2002–2011.

TABELL 3B: MYCKET VIKTIGA FORSKNINGSSOMRÅDEN ATT PRIORITERA I SVERIGE 2011, EFTER DEMOGRAFI OCH UTBILDNING (PROCENT)

	Hjärt-/lung- sjukdomar	Rymden	Teknik	Miljö	Pedagogik	Genteknik	Religiösa seder och bruk	Litteratur- vetenskap	National- ekonomi	Minsta antal svar
Samtliga	69	3	31	52	28	19	4	5	21	1537
Kön										
Kvinna	74	4	26	60	34	21	4	6	22	812
Man	62	3	37	43	20	16	3	4	21	725
Ålder										
16–19 år ¹	59	9	17	44	24	9	3	1	13	70
20–29 år	60	3	28	52	33	16	6	4	17	159
30–39 år	61	5	29	56	36	19	3	6	21	205
40–49 år	63	5	29	52	31	19	5	6	19	247
50–64 år	71	4	35	57	28	18	3	5	24	435
65– år	79	1	32	47	20	21	5	5	23	414
Boendeplats										
Ren landsbygd	69	4	30	47	26	16	3	3	21	232
Mindre tätort	74	2	27	51	27	18	4	3	22	294
Stad/större tätort	68	3	32	52	28	18	4	5	19	698
Sthlm, Gbg, Malmö	63	6	35	61	32	22	5	9	27	251
Utbildning²										
Låg	79	2	27	45	17	20	5	4	19	274
Medellåg	69	3	27	50	23	16	4	5	18	434
Medelhög	66	5	31	51	32	16	3	3	21	328
Hög	64	4	39	61	38	21	5	6	25	422
Utbildningens inriktning										
Ekonomi/handel/adm	71	2	34	56	32	21	4	3	25	225
Estetisk/design/hant- verk/konst/hum/kul- tur/media/journalistik/ reklam ¹	70	5	32	61	39	19	7	8	25	108
Hälso-/sjukvård	74	2	27	57	28	22	3	5	16	172
Teknik/byggtekn/ industri/transp/ natvet/mat/data	64	4	39	45	19	18	3	4	20	397
Pedagogik	72	6	24	63	55	21	7	7	24	123
Samhällsv/juridik/soc arb/omsorg/psykologi	65	7	31	62	35	17	6	7	21	137

Kommentar: Resultaten avser andelen som svarat 'Mycket viktigt'. Se vidare kommentar till tabell 3a.

Noter: ¹ Observera det begränsade antalet svarspersoner i vissa grupper.

² 'Låg' motsvarar max grundskola eller motsvarande; 'Medellåg' motsvarar studier vid/examen från gymnasium/folkhögskola eller motsvarande; 'Medelhög' motsvarar eftergymnasial utbildning utan högskole-/universitetsexamen; 'Hög' motsvarar examen från högskola/universitet.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 3C: MYCKET VIKTIGA FORSKNINGSSOMRÅDEN ATT PRIORITERA I SVERIGE 2011, EFTER POLITISKT INTRESSE OCH POLITISK ORIENTERING (PROCENT)

	Hjärt-/lung- sjukdomar	Rymden	Teknik	Miljö	Pedagogik	Genteknik	Religiösa seder och bruk	Litteratur- vetenskap	National- ekonomi	Minsta antal svar
Samtliga	69	3	31	52	28	19	4	5	21	1537
Politiskt intresse										
Mycket intresserad	68	5	44	61	36	23	8	9	33	193
Ganska intresserad	69	4	37	55	30	21	4	5	26	666
Inte intresserad ²	69	3	20	46	22	14	2	4	13	639
Partisynpati										
V ¹	62	2	26	61	40	12	7	5	14	97
S	77	4	27	51	24	21	3	6	18	409
MP	62	4	27	76	33	15	2	5	19	169
C	58	5	24	44	24	9	2	2	14	58
FP	75	1	35	55	34	21	6	4	25	90
KD	71	0	34	46	37	5	9	0	26	42
M	67	4	41	49	28	19	4	5	27	456
SD	68	0	24	30	13	24	1	3	18	70
Annat parti ¹	52	10	14	48	33	24	14	10	29	21

Kommentar: Resultaten avser andelen som svarat 'Mycket viktigt'. Se vidare kommentar till tabell 3a.

Noter: ¹ Observera det begränsade antalet svarspersoner i vissa grupper.

² Avser svarsalternativen 'Inte särskilt intresserad' och 'Inte alls intresserad' samt svarsbortfall på frågan.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

TABELL 3D: MYCKET VIKTIGA FORSKNINGSSOMRÅDEN ATT PRIORITERA I SVERIGE 2011, EFTER NYHETSKONSUMTION (PROCENT)

	Hjärt-/lung- sjukdomar	Rymden	Teknik	Miljö	Pedagogik	Genteknik	Religiösa seder och bruk	Litteratur- vetenskap	National- ekonomi	Minsta antal svar
Samtliga	69	3	31	52	28	19	4	5	21	1537
Tar del av Ekot										
7 dagar i veckan	70	4	40	55	27	20	6	7	20	293
3-6 dagar i veckan	67	3	36	54	28	17	5	5	25	224
1-2 dagar i veckan	61	3	34	52	34	18	3	5	24	152
Mer sällan	70	3	26	50	23	18	2	4	19	366
Aldrig ¹	69	4	26	51	29	19	4	5	20	495
TAR DEL AV NATIONELLA NYHETER I SVT/TV4³										
7 dagar i veckan	78	3	37	52	25	24	4	6	24	601
5-6 dagar i veckan	66	3	34	53	29	16	4	5	23	255
Minst 1 dag i veckan	71	3	32	52	28	19	4	5	22	1335
Mer sällan/aldrig ¹	56	4	27	52	27	17	7	5	16	198
MORGONTIDNINGS-LÄSNING²										
7 dagar i veckan	70	4	38	57	30	22	4	7	24	527
5-6 dagar i veckan	72	4	31	51	26	19	4	4	22	496
Minst 1 dag i veckan	70	4	33	54	29	19	4	5	23	1253
Mer sällan/aldrig ¹	63	1	24	45	23	15	4	4	15	282
KVÄLLSTIDNINGS-LÄSNING²										
6-7 dagar i veckan	73	4	34	48	30	22	5	7	25	345
3-5 dagar i veckan	69	5	33	53	27	19	4	5	21	250
1-2 dagar i veckan	68	5	29	50	27	19	2	4	21	270
Mer sällan	70	1	30	56	28	18	4	4	19	425
Aldrig ¹	60	3	30	51	27	14	4	5	20	241

Kommentar: Resultaten avser andelen som svarat 'Mycket viktigt'. Se vidare kommentar till tabell 3a.

Noter: ¹ Inkluderar svarsbortfall på frågan.

² Avser pappers- eller nättidningsläsning.

³ Avser Aktuellt/Rapport och TV4 Nyheterna.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2011.

Den ideella föreningen **Vetenskap & Allmänhet, VA**, bildades 2002 för att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare.

Kunskapsutveckling genom studier och opinionsundersökningar om:

- allmänhetens syn på forskning
- samhällsgruppers syn på och kontakter med forskning
- forskares samspel med omvärlden
- metoder för dialog

Samtal och workshops i nya former om forskning och forskningskommunikation

Kommunikation av andras och egna kunskaper och erfarenheter.

VA har ett 80-tal medlemsorganisationer som t.ex. myndigheter, högskolor, företag, folkbildningsorganisationer, fackförbund och forskningsfinansiärer. Dessutom finns individuella medlemmar.

Verksamheten finansieras av medlemsavgifter, fondmedel för olika projekt och ett bidrag från Utbildningsdepartementet.

Läs mer på www.v-a.se

va-rapport 2012:6

Vetenskap & Allmänhet